ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **H. M.,** zastoupen Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL.M., advokátem se sídlem Karolínská 654/2, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2015, č. j. 32 Az 21/2014 – 73,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2015, č. j. 32 Az 21/2014 - 73, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce H. M. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2015, č. j. 32 Az 21/2014 – 73, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 5. 2014, č. j. OAM-86/LE-BE02-ZA14-2013, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že byl v zemi původu pronásledován dle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, že by mohl mít důvodnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, nebo že by mu hrozila vážná újma ve smyslu ust. § 14a zákona o azylu. Žalobci již v roce 2003 nebyl udělen azyl a v roce 2005 se

proto vrátil do Arménie. Uvedl dva případy, kdy byl zbit policií údajně za to, že v České republice žádal o azyl. Zavřeli ho i na 10 dnů do vězení, předvolali k lékařské prohlídce a umístili do psychiatrické léčebny. V obou případech byl propuštěn na základě úplatku ze strany rodičů. Mezi lety 2006 a 2010 nebyl žalobce v žádném kontaktu se státními orgány, neměl s nimi potíže a neprokázal, že by o něj jevily zvýšený zájem. Nelze ani dospět k závěru, že by mohl být perzekvován za účast na protivládní demonstraci v roce 2008. Účastnil se jen ojedinělé demonstrace, nebyl zadržen, vyslýchán či zraněn, arménské státní orgány o něho neprojevily zájem. V mezidobí a ani po další ojedinělé demonstraci v roce 2009 neměl rovněž žádné potíže, a to až do svého odjezdu z vlasti v roce 2010. Tvrzení, že se musel dva roky skrývat, je nadsazené. Uvedl, že po návratu v roce 2005 bydlel u tety a kamarádů, poté žil ve vesnici M., v horách, kde pásl ovce, ale v roce 2010 tam již zůstat nemohl, protože neměl práci a žil ve stresu. Důvodem jeho odjezdu z vlasti byly jeho existenční potíže a nikoli důvodná obava z pronásledování. Nebyl pronásledován ani v případě uváděného napadení ochrankou klubu v roce 2007. Ani obava, že nebude moci vykonat vojenskou službu kvůli psychiatrickému posudku, nelze považovat za odůvodněnou obavu z pronásledování. Stejný závěr lze učinit i ohledně dalších pohnutek k podání žádosti o mezinárodní ochranu, a to u absence existenčního zázemí a práce a nemožnosti najít si partnerku. Z výpovědí žalobce vyplynula zřejmá snaha zajistit si legalizaci pobytu v České republice. Žádost o mezinárodní ochranu podal až po tříletém nelegálním pobytu. Žádost žalobce je proto z tohoto důvodu účelová. Správné a odůvodněné bylo i neudělení azylu podle ust. § 13 a ust. § 14 zákona o azylu. Ohledně možnosti pronásledování z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice je pak nutno odkázat na ust. § 19 zákona o azylu a informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky, podle níž neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu žádné nebezpečí nehrozí. Krajský soud neshledal důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného, a žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel především namítl, že není zřejmé, jak krajský soud jím navržené důkazy (zprávy o Arménii) hodnotil a jak se promítly do jeho úvah. Důkazy totiž neprovedl a nevyložil, z jakých důvodů. Stěžejní námitkou v řízení o žalobě byla skutečnost, že žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav. Zkušenosti týkající se dalších členů stejné sociální skupiny či společnosti jako takové správní orgán nemůže zjistit jinak, než studiem informací o zemi původu. Informace, které si žalovaný opatřil, jsou však nedostatečné. Omezil se na dvě stručné zprávy organizací Freedom House a Human Rights Watch, které se však událostí popisovaných stěžovatelem netýkají. Neobsahují údaje o tom, zda účastníci demonstrací v roce 2008 byli pronásledováni a zda obava z pronásledování je i nadále důvodná. Úvaha krajského soudu o závazku mlčenlivosti správního orgánu není relevantní. Státní orgány Arménie se o tom, že stěžovatel podal v České republice žádost o mezinárodní ochranu, mohou dozvědět i z jiných zdrojů. Ostatně, jestliže úřady Arménie nevědí, kdo z navrátivších se osob žádal o mezinárodní ochranu a kdo nikoliv, není možné ani ověřit, jak to učinil český zastupitelský úřad, zda tyto osoby jsou po návratu perzekvovány. Naopak z informace, že neúspěšní žadatelé se mohou stát obětí korupce ze strany státních zaměstnanců, vyplývá, že státní orgány Arménie o podaných žádostech o

mezinárodní ochranu vědí. Stěžovatel zakládá odůvodněnost obavy z perzekuce z důvodu podané žádosti o mezinárodní ochranu na osobní zkušenosti. Zpráva zastupitelského úřadu není schopna tuto obavu vyvrátit. Použití této zprávy není přípustné, neboť z ní nevyplývá, jak zastupitelský úřad k informaci dospěl. Není možné ani ověřit její pravdivost a nestrannost. Zaměstnanci zastupitelského úřadu nemají přístup do prostorů, kde by neúspěšní žadatelé mohli být zadržováni, ani s nimi neudržují osobní styk. Jsou odkázáni na jiné zdroje, které je však nutné i uvést. Pokud by takovým zdrojem byly například státní orgány Arménie, nemá zpráva žádnou relevanci. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti a odkázal na správní spis s tím, že s napadeným rozsudkem souhlasí. U stěžovatele nebyly shledány důvody pro udělení azylu. Jeho obavy jsou neopodstatněné. Za účast na demonstraci v roce 2008 žádné problémy v zemi původu ze strany státní moci neměl, navíc od těchto událostí je již značný časový odstup, stejně jako od potíží po návratu do Arménie v roce 2005. Jelikož žádné orgány České republiky neposkytují žádným arménským úřadům informace o tom, kdo zde požádal o udělení mezinárodní ochrany, jsou i v tomto případě obavy stěžovatele neopodstatněné. Podaná žádost je také účelová, neboť stěžovatel do České republiky přicestoval již v roce 2010, avšak žádost podal až v roce 2013, jelikož mu bylo opakovaně uloženo správní vyhoštění a zřejmě i trest vyhoštění. Před orgány Policie České republiky stěžovatel sdělil, že mu není známa překážka bránící vycestování. Žalovaný proto navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu je třeba zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se nejprve ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud například ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (č. 933/2006 Sb.NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, t. j. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Stěžovatel v tomto případě mimo jiné namítá zásadní pochybení krajského soudu, spočívající v neprovedení navržených důkazů (a nerozhodnutí o nich), které by mohlo mít dopad do jeho hmotně právního postavení. To nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit, neboť uvedené důkazy měly prokazovat azylově relevantní skutečnosti.

Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná a proto věcně přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval právě námitkou zásadního procesního pochybení městského soudu. To shledává stěžovatel ve skutečnosti, že městský soud neprovedl jím navržené důkazy, neuvedl proč a není zřejmé, zda a jak tyto důkazy hodnotil.

Tato námitka je důvodná.

Stěžovatel v žalobě výslovně navrhl provedení listinných důkazů – zprávy U.S. Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, Country Report on Human Rights Practices for 2008 (Armenia), 25. 2. 2009, a dále zprávy U.S. Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, Country Report on Human Rights Practices for 2013 (Armenia), 25. 2. 2014. Z žaloby bylo zřejmé, co má být těmito zprávami prokazováno, stěžovatel z těchto zpráv citoval a dovozoval konkrétní závěry pro svůj případ. Krajský soud tento důkaz při jednání neprovedl, nerozhodl o neprovedení důkazů a ani v rozsudku nezdůvodnil, proč k dokazování těmito listinami nepřistoupil.

K otázce dokazování správním soudem a nutnosti vypořádat se s důkazními návrhy se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 22. 5. 2009, č. j. 2 Afs 35/2009 - 91 (č. 1906/2009 Sb.NSS, dostupný také na www.nssoud.cz), v němž dospěl k závěru, že *„lze tak shrnout, že žalobce se v rámci řízení před krajským soudem může domáhat provedení dosud neprovedených důkazů, mají-li prokázat rozhodné skutečnosti ke dni rozhodování správního orgánu. Rozhodnutí, které z navržených důkazů provede a které nikoli, je samozřejmě výlučně na úvaze soudu (§ 52 odst. 1 s . ř . s .); to jej v šak nezbavuje povinnosti takový postup odůvodnit (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 5 Afs 147/2004, č. 618/2005 Sb. NSS). Je tedy zřejmé, že krajský soud byl oprávněn i v nyní projednávané věci provedení navrhovaných důkazů odmítnout, nemohl tak však učinit pouhým odkazem na ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s.* “ Jak by měl krajský soud s návrhem na provedení důkazu naložit, podrobněji rozvedl také Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS

61/94 (dostupný na http://nalus.usoud.cz): „*Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícímu z Listiny základních práv a svobod (čl. 36 odst. 1) nutno rozuměti tak, že ve spojení s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi možnost vyjádřit se nejen k provedeným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a k věci samé, ale také označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval, a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.); jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny základních práv a svobod, a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst.1 úst. zákona č. 1/1993 Sb. ČR.* [...] *Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud při postupu podle § 132 o. s. ř. (podle zásady volného hodnocení důkazů) nezabýval, proto téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí (§ 221 odst. 1 lit. c/, § 243b odst. 1 a 2 o. s. ř.), ale současně též jeho protiústavnost (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 95, odst. 1 úst. zákona č. 1/1993 Sb. ČR).* [...] *Ze zmíněných zásad však nikterak nevyplývá povinnost soudu provést všechny důkazy, které účastník řízení navrhl (§ 120 odst. 1 a 2 o. s. ř.).*“ Podobně se opakovaně vyjádřil také Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, č. 618/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008 - 108, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Uvedené povinnosti krajský soud v projednávané věci nedostál, neboť navržené listinné důkazy neprovedl, o jejich neprovedení nerozhodl a nezdůvodnil, proč nebyly důkazy provedeny. Toto procesní pochybení je přitom v projednávané věci zásadní, neboť uvedenými listinami zamýšlel stěžovatel v řízení o žalobě prokázat skutečnosti, které jsou azylově relevantní. Tyto listiny měly prokazovat tvrzenou perzekuci osob, které se zúčastnily protivládních demonstrací v roce 2008. Z rozsudku krajského soudu přitom nevyplývá, že by tyto konkrétní skutečnosti byly krajskému soudu známy z jiných důkazů, které provedl správní orgán ve správním řízení. Krajský soud odůvodněnost obavy z pronásledování zpochybňuje na základě toho, že státní orgány Arménie o stěžovatele po dané demonstraci nejevily zvýšený zájem. Tuto úvahu nicméně stěžovatel zpochybňuje tvrzením, že státní orgány o něj nejevily zvýšený zájem právě proto, že se před nimi skrýval. Za této situace bylo nanejvýš vhodné, aby krajský soud přihlédl k obecné praxi státních orgánů Arménie, byla-li informace o ní dostupná. A právě ze stěžovatelem navržených důkazů měla být dle jeho tvrzení tato informace zjištěna.

S ohledem na charakter zjištěné procesní vady se Nejvyšší správní soud již nezabýval dalšími námitkami stěžovatele, neboť by v dalším řízení před krajským soudem mohla být učiněna další skutková zjištění, která by mohla mít vliv na závěry přijaté krajským soudem.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2015,

č. j. 32 Az 21/2014 - 73, je opodstatněná, a proto napadené rozhodnutí podle ust. § 110 odst. 1 věta prvá před středníkem s. ř. s. zrušil, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle ust. § 110 odst. 4 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Kasační soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. června 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu